

Societat

MEDI AMBIENT

Un vaixell en un camp del delta de l'Ebre, on la pujada del nivell del mar amenaça amb engolir la zona. NACHO DOCE / REUTERS

ELENA FREIXA
BARCELONA

El delta de l'Ebre, un laboratori europeu de la crisi climàtica

La UE desencalla la prova pilot de transport de sediments des del pantà de Riba-roja per frenar la regressió costanera

Un lloc ben proper on ja podem veure els efectes de la crisi climàtica és el delta de l'Ebre. És com assistir a la pujada del nivell del mar accelerada, no perquè l'aigua estigui pujant més que en altres punts costaners, sinó perquè, en paral·lel, el Delta s'enfonsa (pel fenomen conegut com a subsidència) i la línia de costa retrocedeix per la falta de sediments que hi arriben. "Al Delta estem experimentant el que patiran les nostres platges l'any 2050 o el 2070, i això el fa ser un laboratori natural excel·lent on assajar solucions", diu el catedràtic de la UPC i director del Laboratori d'Enginyeria Marítima Agustín Sánchez-Arcilla.

Fins ara al delta de l'Ebre "s'ha estudiat molt i s'ha fet poc i de manera molt parcial", admet Sánchez-Arcilla. Ara, però, un projecte europeu (el REST-COAST) posa el delta en el punt de mira i pot accelerar actuacions. Finançat amb 18 milions d'euros i, en el cas de Catalunya, liderat per la UPC, el projecte identifica 12 punts costaners prioritaris on cal desplegar solucions urgents i estructurals de restauració i protecció davant l'embat climàtic. En fixa tres de prioritaris, que són, a més del Delta, la llacuna de Venècia i el mar de Wadden, al mar del Nord.

Per a Catalunya, el projecte serà l'oportunitat per tirar endavant una prova pilot de transport de sediments al delta de l'Ebre, una proposta històrica que pot pal·liar la regressió però que mai s'ha aconseguit tirar endavant fins ara. L'empenta europea pot

ser doble: d'entrada aporta recursos per a la redacció del projecte, l'anàlisi i el seguiment, i, a més, fixa que les administracions competents –el ministeri de Transició Ecològica i la Generalitat– han de ser sòcies del projecte i seran les encarregades de finançar la prova pilot, és a dir, el trasllat efectiu de sediments.

S'estudiarà transportar-los de pantans "com més propers al Delta millor", diu Sánchez-Arcilla sense detallar-ne el nom. El Govern, però, avança que serà de Riba-roja d'on sortiran els sediments: "La prova vol mobilitzar 100.000 metres cúbics a través de riuades controlades, explica a l'ARA el director general de Polítiques Ambientals, Antoni Ferran. Les riuades controlades faran que el transport el faci el mateix riu a través del seu curs natural fins a la desembocadura. Fer-ho amb camions queda descartat per l'impacte en termes d'emissions que suposaria, apunta el

Projecte
La prova
vol mobilitzar
100.000
metres cúbics
amb riuades

catedràtic de la UPC, que insisteix que una de les condicions de la UE és que les solucions que es provin siguin naturals i de baix impacte.

Després, perquè no passi "com a les platges del Maresme", segueix Sánchez-Arcilla, aquests sediments es fixaran plantant molta vegetació i molt irregular perquè dissipin millor l'energia dels onatges i el temporal no se l'emporti. "Una de les claus és que, per primer cop, els enginyers de camins de la UPC i els biòlegs d'Eurecat anem junts, un fet que semblava impensable", reivindica el director del projecte. Amb la prova pilot no es resol el problema al Delta, però sí que es pot "començar a desencallar".

L'expert de la UPC admet que els sediments són especialment delicats: "Hem d'anar amb compte amb què fem perquè les riuades es fan sacrificant altres usos de l'aigua (agrícoles o la generació d'electricitat) i en un moment amb menys aigua dolça dispo-

nible l'equilibri és molt complex". Aquest punt és font de discrepàncies entre la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), que depèn del ministeri, i les entitats presents a la Taula de Consens pel Delta, que demanen revisar el pla de conca i que es garanteixin uns cabals ecològics al riu que permetin l'arribada de sediments.

El projecte REST-COAST també inclou aixecar al delta de l'Ebre una mena de laboratoris on es recrearan les condicions d'augment de temperatura previstes per a les pròximes dècades per veure com reaccionaria la vegetació que es vol plantar a la zona costanera per pal·liar l'efecte dels temporals. "Seran com unes cabanes-hivernacle on escalfarem l'aire i el terreny en 1,5 graus per veure la interacció entre les aigües i les plantes", diu Sánchez-Arcilla.

Un escenari inevitable

Al ritme que augmenten les emissions de gasos d'efecte hivernacle, s'escalfa el planeta i avança la pujada del nivell del mar, l'adaptació és l'única sortida que queda als litorals. "El delta de l'Ebre és un far, tot el que siuguem capaços de fer bé allà ens servirà per anar ben encaminats", apunta Ferran. Sánchez-Arcilla recorda que encara que de la Cimera del Clima que té lloc a Glasgow –la COP26– en sortissin compromisos de màxims per frenar l'escalfament global, això no aturaria la pujada ja garantida del nivell del mar. Fins on arribarà aquest increment ja depèn dels escenaris que dibuixen els científics: els més optimistes parlen d'una pujada mitjana de 50 centímetres el 2100; les tesis més pessimistes diuen que pot arribar a fregar el metre. ■